

Hranická propast

Z různých materiálů sestavi Jiří Rosmus

První písemné zmínky o ní existují již v 16. stol. Na rozdíl od většiny krasových útvarů nevznikla leptáním vod prosakujících z povrchu, ale silnými výrony termálních minerálních pramenů z hlubin. Největší naměřená, ale nepotvrzená hloubka je 329,5 metru. Největší potvrzená hloubka je 274,5 metru (205m pod hladinou vody), které dosáhla sonda v r. 1995. Prvních 69,5 metru propasti je na suchu.

Hranická propast - naučná stezka Hůrka Zbytek, u kterého se předpokládá hloubka 700 - 800 metrů, je pod vodou. Součástí propasti je i jeskyně nad hladinou vody, tzv. Suchá rotunda. Nejhlubší ponor člověka byl učiněn r. 1993 a M. Pauwels tehdy při potápění s Heliem dosáhl hloubky 155m. Největší hloubky s kyslíkovou bombou dosáhl M. Černík v r. 1985 a to rovných 100m.

Hranická propast - naučná stezka Hůrka Voda v propasti je minerální a obsahuje oxid uhličitý. Viditelnost je velmi proměnlivá, od 1 do 50 metrů. Teplota se pohybuje od 16.5 stupňů Celsia na hladině do 19 stupňů v 50 metrové hloubce.

Podle pověsti do ní na koni skočil moravský král Mojmír II., aby totéž v noční temnotě udělal jeho pronásledovatelé z řad zrádných velmožů ohrožujících Moravu.

Hranická propast - pohled do kraje z vyhlídky nedaleko propasti Hranická propast, jinak také Kmotrova tůň, Kmotrův Důl, Kavčí nebo Teplická propast tedy stále čeká na své přesné změření a je zahalena tajemstvím, které čeká jen na ty nejodvážnější průzkumníky.

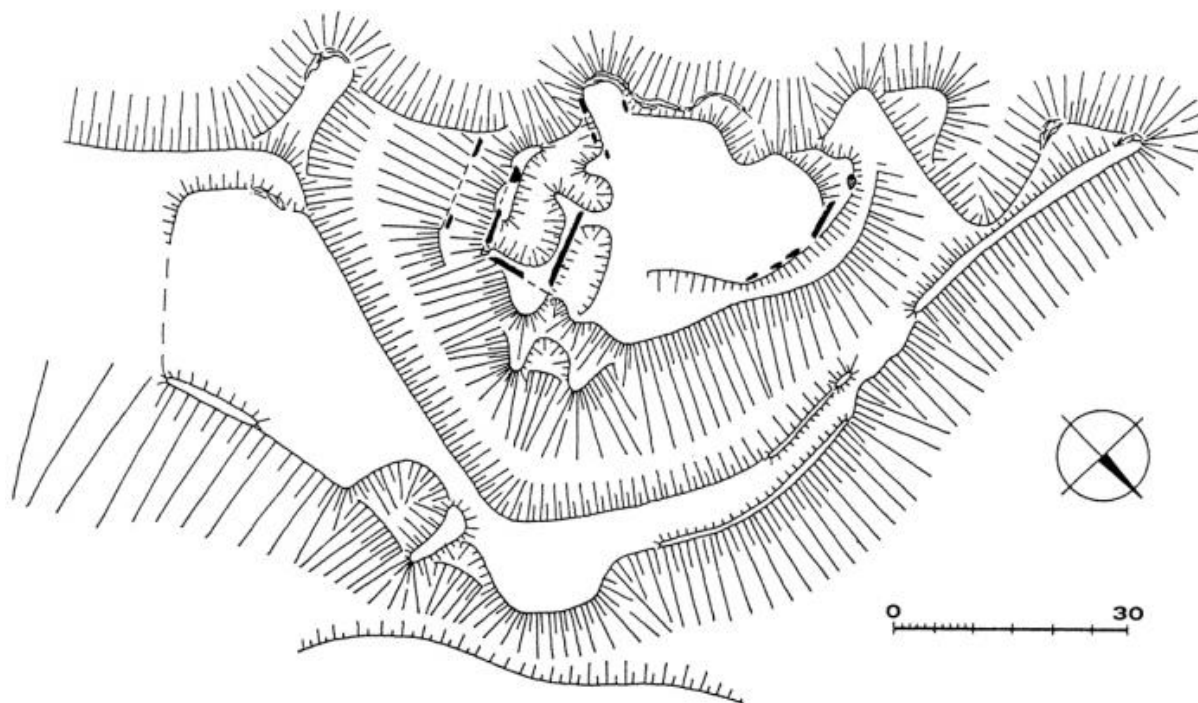
Pověsti o hranické propasti

Hranická propast je opředena množstvím pověstí, které se týkají především jejího vzniku, původu jejího německého názvu Gevattersloch (Kmotrova díra) či poustevníků usazených v okolí. Často je vznik propasti spojován s obyvateli svrčovského hradu. V jedné z pověstí se objevuje také postava bílé paní: Ve zříceninách nedaleko Hranic jsou ukryty poklady, jichž lze dosáhnout na Velký pátek. Jistá žena zde zapomněla své dítě, po roce se naučilo chodit i mluvit. Potravou a hračkami jej zaopatřovala bíle oděná paní. Na nedalekém návrší Svrčově viděl jistý muž svini sršící oheň. V tlamě držela zlatý klíč. Když začal ve strachu utíkat, ozval se za ním hlas: „Mohl jsi nás lehce vysvobodit, ale nesměl bys se bát vzít do ruky ten klíč.“ Ohlédl se a spatřil bílou paní. Ta mu pak řekla: „Zde na tomto místě vyroste třešňový strom. Až bude velký, udělá z jeho dřeva truhlář, který se dosud nenarodil, kolébku. A to dítě, které v ní první bude ležet, nás vysvobodí. (1859)

Nejhlubší propast v České republice a zřejmě i v okolních státech. Vznikla pravděpodobně propadáváním stropů jeskyní, které se vytvořily ve zdejším vápencovém bloku. K jejímu původu se však váže i pověst o zhýralém rytíři Rolfovi, který se tu za trest propadl i se svým hradem a družinou pod zem.

Přízrak propasti

V okolí hranické propasti (s prozatím zjištěnou hloubkou 244 m) se zjevuje přízrak prokletého rytíře, hledajícího svůj zmizelý hrad. Býval prý loupežníkem a jeho sídlo stávalo na místech nynější propasti. Jednou se jeho hrad propadl a přízrak rytíře na ohnivém koni tam dodnes o vánočních nocích bloudí. Na Štědrý den je prý z hlubiny slyšet zvuk zvonku z pohřbeného hradu.

O rytíři Rolfovi

U Teplíc stával před dávnými časy na příkré vápencové stráni nad Bečvou mohutný hrad a na něm seděl rytíř Rolf.

Byl to pán divoký a zlý, těšily ho jen dvě věci na světě: lov a hýření. Projíždět se lesem, štvát zvěř a třeba i lidi, potom zasednout se svou zbrojnou chasou za stůl, cpát si břicho dobrými krměmi a zalévat je neméně dobrým mokem, to bylo jeho. Pro cokoliv jiného neměl smyslu. Jaký div, že při takovém životě hospodářství hynulo a že bývaly hradní sklepy, spíše a truhlice často prázdné.

Leč uměl si v takovém případě hradní pán poradit. Kázal pacholkům sedlati koně, vyšvihl se se svými zbrojnoši do třmenů a už se hnali dolů k řece. Vedla tamtudy cesta, po ní se často ubírali bohatí kupci, měšťané nebo páni a ti mívali s sebou buď drahé zboží nebo zvonivé žluťáčky. Nedali-li po dobrém, od čeho by byly meče a jiné podobné náradí!

Poštětilo-li se Rolfovi přepadnouti nějakou bohatou výpravu a dobýti znamenitější kořisti, bylo zas na nějaký čas hej. Takový život vedl rytíř už mnoho let a byl postrachem všech dobrých lidí.

Ale všeho do času, Pámbu navěky! Když se Rolf jednou za noci vracel se svou chasou opět z lupičské výpravy, veza velmi hojnou kořist, najednou zazněl strašlivý rachot a ustrnulý rytíř s hrůzou ucítil, kterak pod jeho koněm klesá půda. Vykřikl, zatroubil na roh o pomoc, ale darmo. Jeho lupičská čeleď byla stejně zděšena. I pod nimi všemi jako by najednou půda mizela, koně se jim propadali.

Co se stalo!

Bohaprázdnou rotu stihl zasloužený boží trest. Otevřela se pod nimi země, pohltila je, pohltila se vším všudy i celý hrad a na místě zůstala jen hrozná propast, která tam zeje až doposud.

Nezbylo po hradě ani památky. Jen vždy jednou za rok o Štědrém večeru slyšeti je z prohlubně lkavé vyzvánění. To se tam odtud ozývá zvon hradní kaple.

Rytíř Rolf nemá však po smrti pokoje a jeho duch se za bouřlivých nocí honí s větrem o závod kolem propasti na zpěném oři, sotvicím oheň. Hledá prý svůj propadlý hrad. Nakonec se po každé za hrozného rachotu vrhne do hlubiny.

Co je na pověsti Propast (Hranice) (ne)pravdivého?

Hranická propast je nejhlubší propastí v České republice - měří celkem 329,5 metru - 70 metrů k hladině a 260 metrů pod vodou. Je součástí Hranického krasu a její ústí se nachází na zalesněném návrší Hůrka asi 0,5 km východně od lázní Teplice nad Bečvou v katastrálním území Hranic. Je o ní zmínka už v roce 1586 od Tomáše Jordána z Klazenburku, zemského lékaře a přírodovědce.

Vyhlídku u Janka

Na svatojánské skále nad údolím, jímž se vine řeka Bečva, stojí od 70. let 18. století socha sv. Jana Nepomuckého. V roce 1708 ji vytvořil Ferdinand Gross na zakázku majitele hranického panství Leopolda z Dietrichsteina. Socha byla určena pro hlavní hranické náměstí, ale nakonec skončila na skalnaté vyhlídce. V době vzniku sochy nebyl ještě ani zahájen proces blahořečení a svatořečení Jana Nepomuckého, což se odrazilo v poměrně neobvyklém ztvárnění světce jako klečící postavy na oblaku. Obdobnou Grossovu sochu najdeme v nedalekém Lipníku nad Bečvou.

Socha sv. Jana Nepomuckého

Sochu sv. Jana Nepomuckého vytvořil mikulovský sochař Ferdinand Gross na zakázku majitele hranického panství Leopolda z Dietrichsteina v roce 1708. Ale stěžoval si na nevhodný tvrdý pískovec, sochu nedokončil a uprchl. Určena byla pro hranické náměstí, ale zde stála jen krátce. Kníže nechal vytvořit jiného sv. Jana (dnes u hřbitova). Grossova socha pak stála na předměstí Motošín u dřevěného mostu přes Bečvu, kolem roku 1770 byla přemístěna na skálu vybíhající z Hůrky, která odtud dostala název Svatojánská skála nebo U Janka.